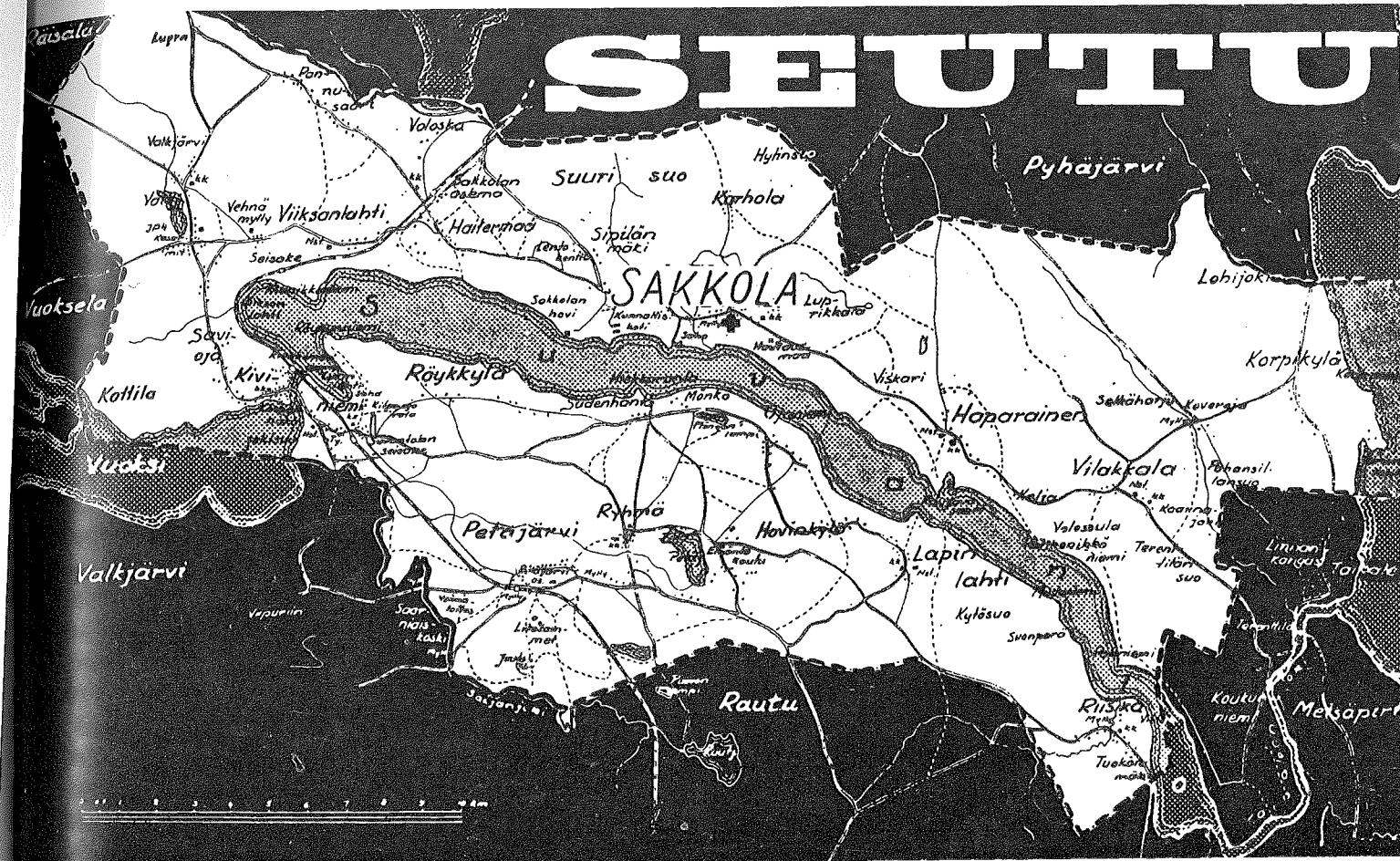

SUVANNON SEUTU

SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija

N:o 1 1977
HELMIKUU

Petäjäjärven viestipojat yhteisessä valokuvassa Tampereella.

Uudistumisen armo

Ja valtaistuimella istuva sanoi: "Katso, uudeksi minä teen kaikki." (Joh. Ilm. 21:5)

Vanha vuosi on mennyt ja uusi alkanut. Peruuttamattomasti. Mennyt aika on siirtynyt historiaan. Mikä on tullut tehdyksi, emme saa tekemättömäksi, mutta tekemättä jääneille asioille olemme saaneet lisää aikaa. Niiden hyvien päätösten toteuttamisellekin, joita päätöksiä on vuoden vaihtuessa tapana tehdä.

Meille ihmisille ei kuitenkaan liene tärkeintä vuosien vaihtuminen, vaan mitä niiden kuluessa tapahtuu. Se elämä, jossa olemme mukana.

Monen kohdalla ei vuoden vaihde merkitse minkään muuttumista. Kaikki jatkuu entisellään. Samat vaikeudet ja ahdistukset, sama työ ja ympäristö, samat ihmiset. Ei mikään näy muuttuvan. Sama masentava ilmapiiri perheenkin keskuudessa, ja samat vaikeat suhteet lähimmäisiin. Ei mitään uutta.

Yhteiskunnassakin jatkuvat samat riidat ja taistelut. Ihmisryhmät ovat asettuneet kiivaasti toisiaan vastaan syytellen ja tuomitte. Poliitiikan lamaannuttava myrkkö vaikuttaa kaikkialla luoden korkeita raja-aitoja ihmisten

välille, läheistenkin. Ei kyetä enää näkemään, että tarvitsemme toisiamme. Työntekijä työnantajaa ja päinvastoin. Jokainen vain luulee tulevansa toimeen yksin tai vain oman ryhmänsä kanssa. Eri-puraisuus jatkuu ja pahenee. Uuden vuoden myötä ei näy olevan tulossa käännettä parempaan.

Ja kaikki mikä on vallalla kansakunnan — pienen tai suuremman — elämässä, on nähtävissä laajemmassa mitassa yli ihmiskunnan.

Yritykset kansan tai kansojen elinolojen parantamiseksi ja varsinkin ihmisten lähentämiseksi toisiinsa näyttävät jäävän tehottomiksi, tai saavat aikaan vain pintapuolisia muutoksia, joiden merkitys häviää varsin pian. Tämän näkeminen on masentavaa. Mutta missä on syy, ettemme onnistu uudistuspyrkimyksissämme?

Eiköhän siinä, että lähtökohdamme on väärä. Aivan yhtä väärä kuin jos yrittäisimme maalamalla korjata lahoavaa rakennusta. Ei kaunis ulkokuori ole merkki terveestä ja lujasta rakenteesta. Ei ulkonaisten olojen yksinomaisella korjaamisella korjata ih-

mistä, joka on yhteiskunnan ydin. Jos ihminen jää "lahoksi" ja turmeltuneeksi, on yhteiskunta vaarassa sortua.

Historia osoittaa ihmiskunnan vaiheissa aikoja, jolloin ihmisen "lahoaminen" on ollut laajalle levinnyttä ja tapahtunut nopeasti. On myös ollut aikoja, jolloin tuota "lahoa" on kyetty vastustamaan ja sen leviämistä estämään. On koettu uudistumisen siunausta.

Onko meidän aikamme "lahoamisen" aikaa? Kysymys ei liene aiheeton. Emme siis myöskään aiheettomasti toivo ja odota uudistumista ja tervehtymistä.

Raamatun sanat Ilmestyskirjassa: "Katso, uudeksi minä teen kaikki", on toivoa herättävä. Apostoli Johannekselle osoitettu, kuka on todellisten uudistusten aikaansaaja. Ei ihminen, vaan Hän, joka on sanonut olevansa A ja O, alku ja loppu. Hän, joka luo uudet taivaat ja uuden maan. Ja siinä uudessa maassa on "Jumalan maja ihmisten keskellä... ja Jumala itse on olevan heidän kanssaan, heidän Jumalansa."

Siinä on uudistustyön tulos, jo-

Eversti M Lappalainen

Järisevän linnake talvisodassa

Suomalaisen yhteiskuntamme kulku nykypäivän tilaan on tunnetusti vaiherikas. Se on sisältänyt lukuisia raskaita koettelemuksia, joissa kansamme kesto-kyky ja koko omaakohtainen ja omaehtoinen säilyminen ovat joutuneet äärimmäisiin kriiseihin. Uusimman historiamme kovimpia kriisejä oli talvisota, 105 taistelun päivää, joissa eivät vain rintamajoukot yltäneet, vaan myös koko Suomen kansa kokosi itsensä ihmeellisellä tavalla mittavaan voimainponnistukseen. Niin raskas kuin tuo sota jälkiseuraamuksi-neen olikin erityisesti Karjalan heimolle, sen tiivistämä usko omiin voimiin oli omiaan anta-

maan voimia kohtaamaan vielä edessä olevat vaikeat vuodet ja ponnistamaan kohti kansakuntamme rauhanomaista rakennuskautta.

Taipaleen Järisevän linnakkeen 120 mm:n tykkivanhus, jonka luokse olemme kokoontuneet muistohetkeen, symbolisoi omilla vaiheillaan niin hyvin Suomen kansan kesto-kykyä kuin tulevaisuuden uskoakin. Sen tarina kuvastaa koko silloisen puolustus-taistelumme luonnetta. Sen, samoin kuin koko mainitun linnakkeen toiminta- ja taistelukenttä, muodostui merkitykseltään laajalaisemmaksi ja monitahoisemmaksi kuin kneties alunperin oli

voitu ajatella. Järisevässä kuten monella muullakin rannikkopatterilla Kannaksen miehet, pyhäjärveläiset mukaanluettuna, tutuilla rakkailla seuduilla puolustivat kunniakkaasti maataan velvollisuutensa uskollisesti täyttäen.

PUOLUSTUSRYHMITYKSESTÄ JA TEHTÄVISTÄ ITÄ-KANNAKSELLA

Talvisodassa oli Itä-Kannaksen puolustuksesta Laatokan ja Vuoksen välillä vastuussa aluksi kenraalimajuri E Heinrichsin ja myöhemmin hänen tultuaan määrättyksi Kannaksen armeijan komentajaksi kenraalimajuri P Tal-

ta ei saada aikaan pitämällä konferensseja ja esittämällä julkilausumia tai vaatimalla tätä tai tuota yhteiskunnallista uudistusta. Sen uudistuksen on saanut aikaan Kaikkivaltias Jumala, Hän, jonka me olemme unohtaneet ja panneet syrjään uudistuksia puuha-tessamme ja yrittäessämme tehdä tästä katoamaan tuomitusta maailmastamme parempaa. Mehän puhumme yhä äänekkäämmin siitä, että keskellämme on vielä noita "Jumalan majoja, — kirkkoja. Nehän joutaisivat hävittää pois.

Kun Jumala tahtoo alkaa uudistustyönsä ja tarttuu asioiden kulkuun, Hän uudistaakin ensin ihmisen, meidät, ja sitten uudistamiensa ihmisten kautta yhteiskuntaa ja olevia oloja. Tämä on hänen menetelmänsä kautta aikojen, vaikka ihminen ei ole sitä ymmärtänyt ja vielä vähemmän myöntänyt.

Mutta etkö sinäkin, hyvä lukija, kokenut todellista uudistumista vasta silloin, kun Kristus, Vapauttaja, tarttui elämäsi ja muuttiesi suunnan? Elämäsi sai kokonaan uuden sisällön. Sinun ei tarvinnut enää elää jatkuvassa pelossa ja taisteluasenteessa. Suhde läheisiin ihmisiin, perheeseenkin, uudistui. Sait myös kokea anteek-sisaamisen ilon ja sinusta tuli todella vapaa ihminen. Ajallisen elämän tehtävätkin saivat uutta mielekkyyttä ja sisältöä. Kaikki oli tullut uudeksi. Tämän sai aikaan vain Jumalan uudeksi luova henki ja voima.

Näin uuden vuoden alkaessa meidän on syytä hartaasti rukoilla, että Jumala antaisi meille yksityisinä ihmisinä ja koko kansana todellisen uudistumisen armon, uuden sydämen ja uuden mielen.

Silloin meistä myös tulisi niitä, jotka pyyhimme pois surun ja kärsimysten kyyneleitä lähimmäistemme silmistä ja olisimme ihmisiä toisiamme kohtaan.

Mutta Jumala ei toimi väkisin, vaikka voisi niinkin tehdä. Hän odottaa, että lakkaisimme vastustamasta ja halveksimasta Hänen vaikutustaan. Kääntyisimme Hänen puoleensa ja tekisimme parannuksen. Silloin vasta voi syntyä uutta oikeassa järjestyksessä. Todella kestävä uutta.

Jumalan Hengen vaikutuksesta uudistuvaa Uutta Vuotta toivotan teille, hyvät lukijat. Sinullekin, joka ajattelet, ettei mikään muutukaan vuoden vaihtumisesta huolimatta. Muista, että meillä on Herra, joka on sanonut: "Katso, uudeksi minä teen kaikki."

Tauno Pauku

velan johdossa ollut kolmas armeijakunta (AK).

Armeijakunnalle alistettuna toimi Laatokan rannalla Laatokan meripuolustukseen (rauhan ajan RT 3) kuulunut Kannaksen rannikkolohko, jonka pattereita olivat Järisevä, Kaarnajoki, Ylläppää, Mustaniemi ja Konevitsa. Komentajana oli everstiluutnantti J Rikama. Mainitun rannikkolohkon tehtävänä oli alunperin armeijakunnan sivustan suojaaminen mahdollisia maihinnousuyrityksiä ja tykistöhyökkäyksiä vastaan. Tämän lisäksi tehtäviin liitettiin sittemmin hyvin tärkeäksi muodostunut varsinaisella maarintamalla suoritettun puolustustaistelun tukeminen tykistöammunnoin.

Kannaksen lohkon naapuri oikealla oli 10 D (myöh. 7 D), joka puolusti 30 km:n levyistä Taipaleenjoki — Suvanto-linjaa. Puolustuksen painopiste oli Taipaleen lohkolla, jota puolusti eversti Sihvosen komentama JR 28 (myöh. JR 19).

Todettakoon vielä, että varsin naisten rannikkolinnakkeiden lisäksi Vuoksen—Suvannon linjalle oli rakennettu viisi rautabetonista sulkulinnaketta, jotka, kun ne joulukuun puolivälissä oli saatu aseistetuksi 57 mm:n tykeillä myös tukivat erittäin tehokkaasti puolustusta hyökkääjälle suuria tappioita tuottaen.

VAIKEA TORJUNTA TEHTÄVÄ

Kuten tiedämme Taipaleen—Suvannon rintama joutui kestämään lukumääräisesti ja aseistukseltaan ylivoimaisen vastustajan hyökkäykset. Raskaimmat torjuntataisteluvaiheet ajoittuivat joulukuuhun ja helmikuuhun. Vihollisen ilmaylivoima luonnollisesti muodosti koko ajan, joskin säätilanteista riippuen, voimakkuudel-

Alkon mieskuoro laulaa Järisevän tykin alla. Joht. Auvo Nuotio.

taan vaihtelevan raskuuden, jonka sai raskaana kokea myös Järisevän patterin miehistö. Ilmapommitusten lisäksi myös vihollisen tykistön eräs keskeisimmistä kohteista oli Järisevä ilmeisesti aikomuksena sen täydellinen tuhoaminen.

Patterin varsin helposti tähysettävissä ollut tuliasema-alue veti hyvin herkästi tulta puoleensa. On arvioitu, että Järisevän alueelle ammuttiin talvisodan aikana pitkälti toistasataatuhatta ammusta ja pudotettiin toistatuhatta raskasta lentopommia. Tästä tulituksesta huolimatta järisevän 120 mm:n patteri oli tosin vajaan ja pahoin vaurioituneena toiminnassa 19. 2 saakka ja Järisevän alueelle tammikuussa sijoitettu 87 mm:n kenttäkanuuna-jaos vielä senkin jälkeen, yrittäen parhaansa mukaan täyttää linnakkeen tulitehtävät. Vihollisen ylivoimasta, jatkuvista pommituksista ja niukoista ampuatarvikkeista huolimatta Kannaksen lohkon tykistö pystyi hyvästä työstä

useaan otteeseen kiitoksen saaneeseen toimintaan.

Järisevän, kuten muidenkin rannikkopattereiden osalta muodostui järvisivustan suojaaminen avovesikautena helpoksi tehtäväksi. Laatokan meripuolustuksen komentaja eversti Järvinen on todennut, että ”venäläiset Laatokalla vallitsevissa vaikeissa merenkulkuolosuhteissa pitivät käytettävissään olevaan laivastovoimaan katsoen rannikkolinnakkeita liian vahvoina ja tyytyivät sen vuoksi vain turvaamaan Saunaniemen laivaliikennettä.” On ilmeistä, että tämän venäläisille tärkeän Saunaniemen liikenteen häiritseminen oli keskeinen syy siihen, että he niin voimakkaasti tulittivat Järisevää.

Laatokan jäädyttyä Laatokan suunnalle muodostui uusi uhka, kun venäläiset saattoivat käyttää sitä maavoimiensa operaatioalueena, kuten myöhemmin yritettiinkin jossakin määrin.

JOULUKUUN TAISTELUT

Pääpuolustusaseman edessä joulukuun alussa tapahtuneiden suojajoukkotaisteluiden aikana jouduit rannikkopatterit kenttätykistön ohella tulitoimintaan. Sen lisäksi Järisevä ja Konevitsa kävivät tykistötaistelun noin 12 km:n etäisyydellä rannikosta olleen 7 aluksen suuruisen venäläisen laivasto-osaston kanssa. Taistelujen alettua joulukuun ensimmäisen viikon lopulla Taipaleen lossin, Terenttilän ja Koukunnien alueilla myös Järisevään kohdistuneet tukemisvaatimukset kasvoivat, samalla kun patteri itse joutui voimakkaan tykistölento- ja hyökkäyksen kohteeksi. On todettu, että sen alueelle saattoi pudota 100 ammusta minuutissa. Ihmeellistä kyllä tappiot sodan kolmen ensimmäisen viikon aikana supistuivat huomattavan vähäisiin: yksi kaatunut, 12 haavoittunutta, mittaustornin hajoaminen, kasarmipalo, toisen tykin suuntalaitteen vioittuminen, kranaatinsiru ammuskellarin oven lävitse.

On kerrottu, että Taipaleellakin oli omien joukkojen mieliala ensimmäisistä tappioista johtuen aluksi jonkin verran masentunut. Oman tykistön tehokkaan toiminnan on todettu olleen keskeisenä tekijänä mielialan ja taisteluhengen nopeassa paranemisessa, mikä näkyi sitten selvästi torjuttaessa menestyksellisesti 15.12 Taipaleen lohkolla alkanutta venäläisten hyökkäystä (49 D + psprk, 150 D, osia 142 D). Kolmatta päivää kestänyt hyökkäys torjuttiin. Suurimpana menetyksenään venäläiset saivat Terenttilässä haltuunsa ns. kansakoulun metsikön, mutta missään he eivät saaneet pääpuolustuslinjaan aukkoa. Tämän puolustusvaiheen onnistumisessa oli suuri osuutensa myös oman kenttä- ja rannikkotykistön tulella mukaanluettuna

edellä mainitut 57 mm:n tykeillä varustetut sulkulinnakkeet.

Tuotuaan AK:mme vastaan vielä uuden divisioonan (4 D) venäläiset aloittivat joulukuun 25 päivänä uuden voimakkaan hyökkäyksen, jonka painopiste oli Suvannon lohkolla Taipaleen lohkon joutumatta tällä kertaa kestävyyskokeeseen. Suomalaisten vastatoimenpiteet käynnistyivät tehokkaasti ja alkoi helmikuulle ulottunut hiljaisempi kausi.

HIEMAN HELPOMPAA

Vihollisen tykistö- ja ilmatoiminta Järisevääkin kohtaan kuitenkin jatkui. Joulukuun taistelujen jälkeen sen toinen 120 mm:n tykki oli siirretty Ylläppäähän. Samallinen tykin siirto tapahtui myös Mustaniemestä Ylläppäähän. Näin oli Järisevässä vielä yksi 120 mm:n ja kaksi 87 mm:n tykkiä, joilla oli vielä helmikuussa raskaat, kunniakkaat tehtävät edessään.

Ylläppäähän suoritettujen tykkien siirtojen tarkoituksena oli turvata tykistön toiminnan jatkuvuus muun muassa Järisevän toiminnan jatkuvasti vaikeutuessa. Laatokan tammikuun puolessa välissä tapahtunut lopullinen jäätyminen lisäsi myös sivustauhkaa. Kun ylipäällikön reservidivisioona, 21 D, oli 26. 1 siirretty Itä-Kannaksella A K:n vastuualueelle, sen tehtäväksi tuli rantavarmistus Lohijoen alalohkolla, samalla kun se varusti uutta asemaa Volusulan — Linnankankaan linjalla.

UUSI HYÖKKÄYS TULOSSA

Saamiensa kokemusten perusteella venäläiset ryhtyivät valmisteluun uuden suurhyökkäyksen aloittamiseksi Kannaksella. Näihin valmisteluihin kuului muun muassa puolustajaan kohdistunut

tulitus, joka kiihtyi sitä mukaa kuin hyökkäyksen ajankohta lähestyi. Linnakkeiden varsin hyvien varustusten ansiosta niiden henkilö- ja materiaalitappiot olivat kuitenkin varsin vähäiset Järisevän osalta. Vihdoin sen ainoa ja pahoin vaurioitunut 120 mm:n tykki tuli 19. 2 putken haljettua käyttökelvottomaksi. Henkilövaihtojen avulla oli varsin hyvin onnistuttu säilyttämään myös patterin henkilökunnan taistelunkestävyys.

Venäläisten suurhyökkäys Kannaksella alkoi helmikuun alussa ja laajeni toisella viikolla myös Itä-Kannaksella (8. 2). Länsi-Kannaksella tämä puolustajaan verrattuna moninkertaisin voimin suurten tykistökeskitysten ja voimakkaan lentoaseen tukema hyökkäys johti tunnetusti vihdoinkin läpimurtoon Lähteen lohkolla (11. 2) ja lopulta vetäytymiseen Viipuriin saakka.

Itä-Kannaksella AK kävi kovaa torjuntataistelua. Rintamassa tapahtuviin hyökkäyksiin liittyi nyt myös molempipuolinen sivustauhka johtuen toisaalta Vuosalmien suunnalla tapahtuneesta vetäytymisestä ja toisaalta venäläisten pyrkimyksistä käyttää Laatokkaa sivustaiskuihin. Keski-Kannakselle muodostettu AK luovutti Vuosalmien suunnalla taistelleeseen, pahasti kuluneen 2 Divisioonan AK:n johtoon. Tämän sivustan suojaamiseksi jouduttiin Taipaleen kovilla ollutta rintamanosaa heikentämään siirtämällä sieltä joukkoja Vuosalmien suuntaan (21 D:sta).

Taipaleen lohkolla tämän toisen suurtaisteluvaiheen kamppailut keskittyivät erityisesti Kirvesmäen ja Terenttilän alueille. Järisevä ja muut patterit osallistuivat jälleen torjuntataisteluihin. Nyt oli Laatokan sivustan suojaamistehtävä myös muodostunut todella tärkeäksi. Vihollinen yritti

11. 2 sumun suojassa noin pataljoonan suuruisin voimin hyökkäysvaunujen, panssariautojen ja lentokelkkojen tukemana hyökkäystä Ylläppään. Järisevän, Ylläppään, Konevitsan ja Kaarnajoen patterit torjuivat kuitenkin yrityksen.

JÄRISEVÄN HISTORIALLINEN AMMUNTA

Helmikuun 18 päivää on kutsuttu Taipaleen "mustaksi päiväksi". Venäläiset painostivat lujasti Terenttilässä ja Kirvesmäessä joitakin tukikohtia vallaten. Järisevän taistelukyky heikkeni merkittävästi 120 mm:n tykin vaurioituttua. Vaurioista huolimatta tämä tykki oli käyvä seuraavana päivänä 19. 2 erikoislaatuisten historiallisen taistelun venäläisten yrittäessä jälleen sivustaiskua Laatokalta tällä kertaa Järisevän suuntaan. Asiakirjat kertovat tuosta taistelusta seuraavaa: "Järisevän linnake, jonka päällikkönä oli kapteeni N Kosma, oli 19. 2 varsin heikossa kunnossa. 120

mm:n tykin sivu- ja korkeussuuntauskoneisto oli ammuttu kokonaan pois, kilpisuojus oli murskana tykkipihalla ja vihollisen ilmestyttyä näkyviin oli tykin lukolaite purettuna ammuskellarissa korjauksen alaisena.

Vihollisen panssarivaunut olivat päässeet jo noin kilometrin päähän Järisevästä, kun tykin lukko saatiin kootuksi ja tykki jonkinlaiseen ampumakuntoon.

Nyt alkoi historiallinen ja monessa suhteessa erikoinen tykki-ammunta. Ilman korkeus- ja sivusuuntauskoneistoja suunnattiin kolhiintunut ja mustunut, kovia kokenut tykki putkea pitkin tähden erääseen panssarivaunuun. Laukaiseminen suoritettiin lyömällä iskuriin vasaralla. Ensimmäinen laukaus oli jonkin verran pitkä, toinen jäi lyhyeksi ja ammus kimposi jäältä 2—3 km:n päähän ja räjähti siellä olevan vihollisen keskuudessa! Tällöin todettiin tykissä uusi vaurio. Sen putki oli melko pahasti haljen-

nut. Siitä huolimatta jatkettiin ammusta ja kuudennella laukauksella tuli täysosuma, panssarivaunu syttyi palamaan ja pysähtyi. Toiset panssarivaunut poistuivat kiireesti paikalta ja lähinnä rantaa ollut vihollisen jalkaväki alkoi vetäytyä epäjärjestyksessä kauemmaksi.

Kaarnajoki ja Ylläppää osallistuivat myös tähän taisteluun, jonka lopputuloksena hyökkääjä vetäytyi noin 200 miestä kaatuneina ja 2 panssaria menettäneinä. Järisevän tappiona oli yksi kaatunut.

RINTAMA KESTI LOPPUUN SAAKKA

Sivustan suojaamistehtävissä oli jälleen onnistuttu. Järisevän 120 millisen ansiokas työpäivä oli päättynyt. Jäljellä olevat 87 mm:n jäykkälavettiset kanuunat yrittivät huolehtia tulitustehtävistä mahdollisuuksiensa mukaan. Vaikka vihollisen hyökkäystoiminta tällä sivustalla hiljeni sen jatkuesä päärintamasuunnassa, Järisevä ja muutkin patterit saivat edelleen osakseen voimakkaita tulitusryppyjä. Rintama Taipaleelta Vuosalmelle kesti sodan päättämiseen saakka. Vaikka Terenttilässä oli 8. 3 jouduttu vetämään rintamaa taaksepäin, se ei murtunut. Vuoksenkin linja pidettiin äärimmäisin ponnistuksin.

Talvisodan Taipaleen — Vuoksen rintamalla, kuten muillakin talvisodan taistelukentillä, Suomen mies täytti velvollisuutensa kotiaan ja maataan kohtaan. Myös Järisevän patterin, jonka loppuun saakka taistellut tykki on tuotu tänne Suomenlinnaan kertomaan tuleville polville noista ankarien koettelemusten päivistä, henkilöstöön, josta moni on täällä paikalla, sopivat ranskalaisen kenraalin Grandcourtin sanat hänen käydessään Taipaleen rintamalla: "Olen harvoin, jos mil-

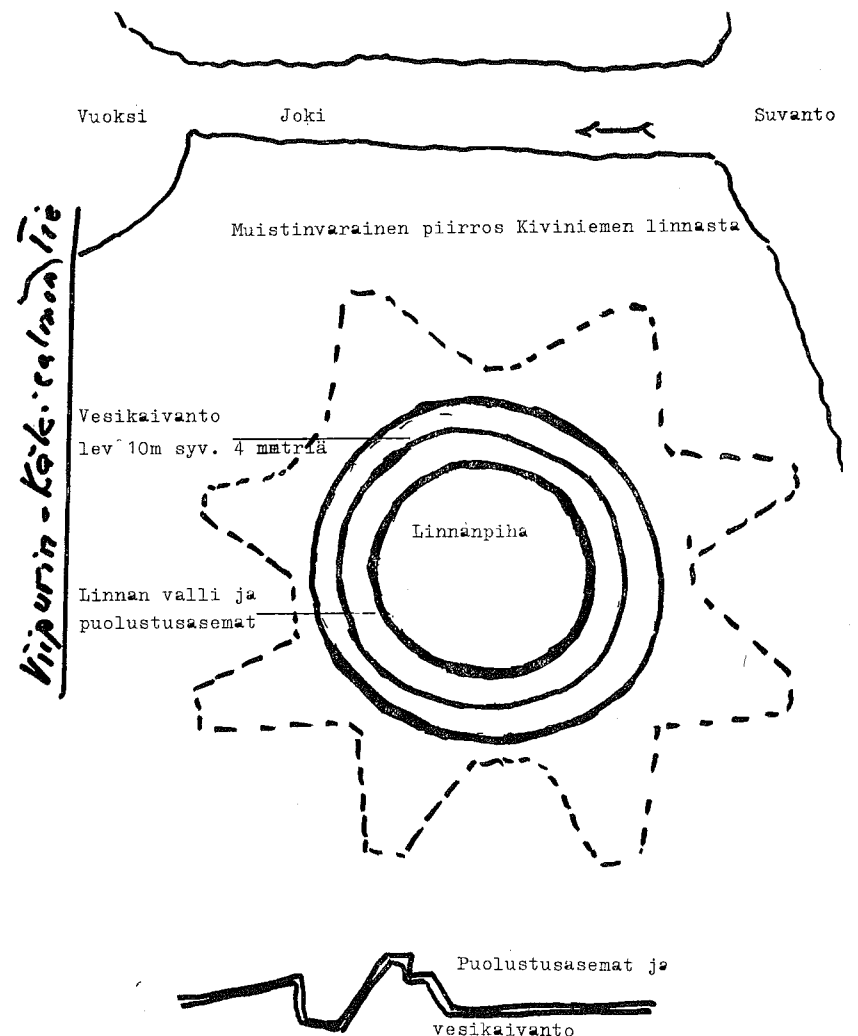
Kiviniemen muinaislinnan tarinaa

Historian hämärään jäi uinumaan tarkempi tutkimus iki-vanhasta muinaislinnasta Sakkolan Kiviniemessä. Lähikylien asukkailla oli harmaa aavistus vain siitä, mitä Linnanhaka kätkei tiheän puustonsa suojaan. Kun 1920—30 luvulla oli vain hyvin harvassa talossa polkupyörä ja paljon käytetty jalkapolku meni Suvantolan sahan ja linnan ohi asemalle ja kaupolle, niin Röykylän ja Kiviniemen eteläisen osan asukkaat kulkivat paljon sitä polkua ja minäkin usein nuorena kiipeilin linnanvalleja pitkin. Siksi nämä muistikuvani ovat noin neljäkymmenen vuoden takaa, sillä polkupyörän saatuaani ei ollut enää aikaa poiketa linnanvalleille!

Suvannosta virtasi vanhaan aikaan joki Vuokseen ja näin oli helppo saada vettä joesta linnan vallihautaan. Joen paikalle virtasi vesi Kiviniemenkoskena Vuoksesta Suvantoon ja näiden muutosten jälkeen oli linnaan johtaneen vesiojan sijaintipaikka epäselvä maastossa, vuosisatojen takainen ja kasvullisuuden peittämä.

Noin puoli kilometriä linnasta etelään oli silloin varmaan asutusalue ja myöhemmin Sakkolan ensimmäinen kirkko. Tämä Linnanhaka eli Aleksandroffin haka sijaitsi korkealla mäellä aidalla suojattuna, koska omistajat tah-

loinkaan näin puhtaassa muodossa nähnyt henkisten voimien taistelua materian voimia vastaan." Tykki ei ole vain Järisevän symboli, se todistaa siitä sitkeydestä, jolla koko Taipaleen rintamalla ja muilla rintamilla seistiin kotikontujen suojana Suomen talvisodassa 1939—1940.

Kiviniemi - Kesk. ranta

Puolustusasetat ja vesikaivanto

toivat suojella alueen runsasta ja erikoista kasvillisuutta. Täällä kasvoi pähkinäpuita, marjapensaita ja harvinaisia lehtokasveja.

Alueeseen kuului vielä vanha hautausmaa, Kirkkonurmi, josta vielä muistitieto kertoi.

Oli myös muistitietoa paikalta löytyneistä muinaismuistoista ja Kiviniemen nuorisoseuran aikomus oli, Lauri Pelkisen muistin mukaan, opastaa tutkimus tuohon muinaiseen kalmistoalueeseen, jopa osallistua kaivausten kustannuksiin!

Talvisota esti tämänkin hankkeen ennen alkua.

Maanomistajan aitaus piti alueen eristettynä Kumpujen yönä.

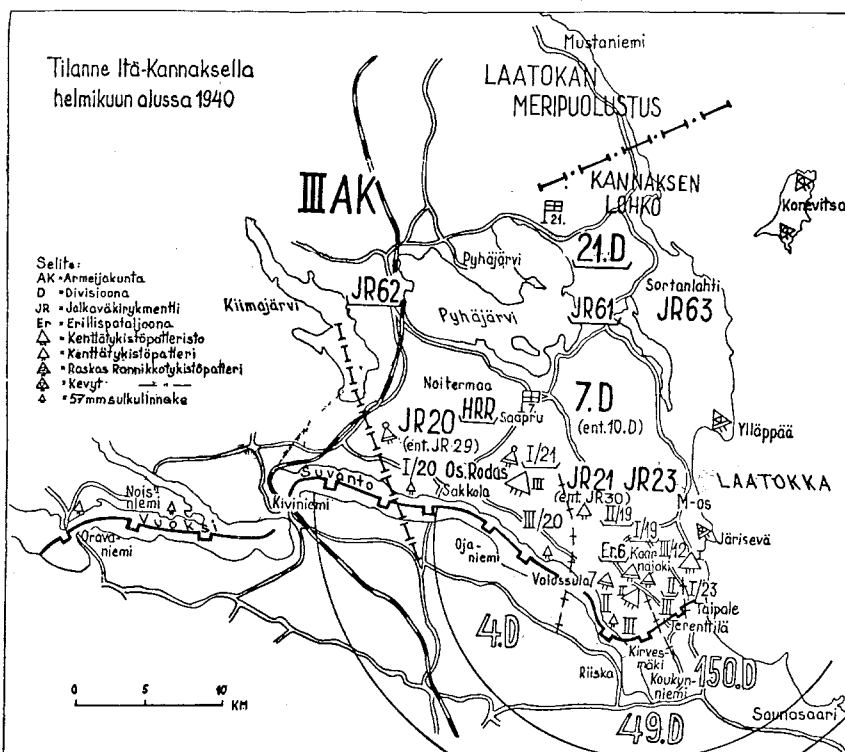
Torontossa syyskuun 24 p:nä 1976.

Väinö Vanhanen

Sakkolan sotainvalidikerhon

VUOSIKOKOUS

pidetään lauantaina 26 p:nä helmikuuta 1977 klo 12.00 Suomalaisella Klubilla, Puutarhakatu 13 Tampere. Jäsenet tervetulleita! — Jotokunta kokoontuu samassa paikassa 19. 2. 1977 klo 11.00.

Millaista on eläkkeellä?

Terveenäpä häntä on oltu — kyllä sitä silloin passaa viisastella.

Näin 68 vuotiaana olen kovin kiitollinen, että voin alkaa päivän tekemällä noin tunnin kävelylenkin tuossa lähimaastossa, joka on korkeapuista suomalaista korpea. Pari metsäjärveäkin sattuu reitini varrelle.

Sittemmä maistuu aamiainenkin herkullisemmalta, vaikka minä voin sitä paremmin, mitä vähemmän syön, sillä tämä 98 kg näin keskimittaiselle alkaa olla jo ylikantissa.

Viime vuonna luin lehdestä, että tuonne Neuvostoliittoon järjestetään halpoja seuramatkoja. En uskaltanut lähteä, aivan kieltä taitamattomana, joten ryhdyin seuraamaan televisiosta Venäjän kielen kurssia. Olipa sitten mukavaa Moskovon ja Leninkradissa kartan avulla kulkea omia teitään — tavalla katujen ja liikkeitten nimiä — vieläpä vaihtaa muutama sana kanta-asukkaiden kanssa.

Kirjoitan tätä kotonani. Hankimme aikoinaan vaimoni kanssa tämän tontin, tämä oli silloin koskematonta korpea — suomalaista peruskalliota. Missä maata vähän oli, siellä kasvoi korkeita kuusia ja mäntyjä — niinkuin tuossa järven rannassa. Puut ovat nähneet koko Suomen itsenäisyyden ajan — siementyneet joskus Tsaarin vallan aikana. Tuo peruskallio taas on maailman vanhinta. — Kun tšekäläinen tutkijamaisteri meni aikanaan Goethea tapamaan — tervehti runoilijamestari maisteriamme: — Jaha — ”Te tullette sieltä maailman vanhimpjen kallioitten ääreltä.”

Koska tänne oli hyvä kulkuyhteys Tampereelta, rakensimme tämän kesäasunnon. Raivailimme vähin erin tuohon puutarhaa. Se oli varsinaista kulttuurityötä, sillä näitä maita ei varmasti ole kukaan ihminen ennen meitä kaveellut. Kunnostimme rakennuksen talviasuttavaksi — ja kun aika koitti jäädä eläkkeelle, emme vain lähteneet kaupunkiin töihin. Se oli pehmeä lasku.

Kaikki jäi muuten entiselleen. Kaikki yhteydet ympäristöön — perheenjäsenten kesken — sekä suhteet ystäviin säilyivät katkeamatta. Näillä seuduilla on maa jäässä puoli vuotta, mutta toisen puoli vuotta voikin sitten hoitaa puutarhaansa.

Keväällä kylvin.

Kesällä saunapenkki, rantalaituri, uinti ja onkivapa.

Syksyllä korjaan.

Talvella kirjat, musiikki, hangeget ja hiihtolatu.

Kun minä talvisodassa Karjalan Kannaksella palelin ja pelkäsin — silloin tuli tuumailtua, että jos täältä vain hengissä selviän, niin muu kaikki on yhdentekevää. Se oli lähtökohta uudenaikaiselle ajattelulle. Se oli kypsymistä. Se oli siirtymistä arvostamaan enemmän subjektiivista kokemusta ja aineetonta elämänlaatua. Kun taas objektiivisen ja aineellisen elintason merkitys suorastaan hämärtyi. Tarkoitin että sodan aikana ei tunnettu koko sanaa: elintaso. Se keksittiin vasta myöhemmin kun ei ollut muuta tärkeämpää tekemistä!

Nykyaikana puhutaan niin paljon palveluista. Useimmin ne tarjoavat ilmaisipalveluja — verovaroilla!

Meidän kohdallamme ainakin kaikki mahdolliset palvelut ovat käytettävissä — sikäli kuin rahamme riittävät — sillä 20 minuutin päässä on Tampere.

Minä olen vielä niitä vanhanlaisia ihmisiä, jotka uskovat yrittämiseen ja siihen ettei yhteiskunnan ole järkevää korottaa yritysten velvoitteita, veroja, sosiaalimaksuja ja sallia häiritä yrittämistä monin keinoin.

Minun yhden miehen yhtiöni antoi työtä 12 miehelle ja oli tunnettu teollisuuslaitos.

Kun sitten lopetin yritykseni ja siirryin eläkkeelle, oli yrittäjäläkejärjestelyt vasta alulla ja minun ikäiseni eläke niin pieni, että saan eläkettä 1/5 siitä mitä opiskelukaverini virkamiehet. En kuitenkaan vaihtaisi osaan, sillä jos elintasossa menetin, niin elämälaadussa ja monipuolisuudessa olin voittanut.

Minulla oli aikanaan työnjohtaja joka selitti kaikki asiat parhain päin. Työmiehet menivät sitten kiusoittelemaan, että mitäs hyvää sinä Yrjö tuossa ”Paholaisessa” näet? — On se ainakin ahkera, tokaisi Yrjö!

Muuten olen sitä mieltä kuin miss Eleanor Roosevelt, joka aikansa ihmisten valituksia kuunneltuaan sanoi: — Älkää valittako maailman pahuutta, vaan jos teillä on kynttilä — pankaa se palamaan ikkunalle — niin maailmassa loistaa edes yksi valo.”

Onni ei ole mitään käsinkoskeltavaa, eikä sitä saa ostaa rahalla. Se on mielikuvitusta, jota on kaikilla — mutta toinen on rikkampi toista. Niin on kuin osaa.

Arvi Koho

ARVONIMISTÄ

Tämän tarinan aihe on ”evakko-ajalta”.

Läheisen talon emännän sisar tuli tuotuneena luokseni alkoi purkaa ajatuksiaan minulle, kun hänen sisarensa mies oli potkaisu jyrkästi talonsa perustusta ja mahtailut vieraalleen: — Katso noita perustuksia! Eikös olekin mahtavat, vaikka piikaplikan nain?

— Ei sisareni mikään piika ollut. Ammatti hänellä jo oli.

— Jos tässä sukuun mennään, niin kyllä minunkin suvussani on monenlaisia virkamiehiä, jatkoi emännän sisar. On pappi, on tuomari, opettaja ym. Ei sisartani saa piikaplikaksi sanoa! Kuuntelin aikani emännän sisaren sukselutystystä ja tuumin, että mitä arvonimiä minun suvussani on ja sanoinkin puolustuksekseni: — Minun suvullani kaikilla on nyt sama arvonimi ja se on ”evakko”. Ja se onkin tämän hetkistä arvoista kalleimmalla lunastettava ”arvonimi”. Ei vuorineuvoksenkaan titteli ole siihen verrattavissa.

Jukka Niemi

Vesilahti

PÄÄMYMALAMME

ja

MYYMALAAUTOMME

PALVELEVAT TEITÄ

sa, koska ”evakon”-titteli maksaa kaiken minkä ihminen omisti ja käskyn lähteä tuntemattomalle tielle!

Emännän sisar seisoi vierelläni kuin omissa maailmoissaan, eikä antanut suvustani minkäänlaista arvostelua. Puristi nyrkillään kiinni hameestaan, nosti koholleen ja pyöräytti kädellään ympäri pullean vatsansa ja kasvot punettuneena lähti kotiinsa.

Jäin miettimään, kuinka kauan ja paljon täytyy lukea ja tentata saadakseen arvostetun arvonimen, kun tämä ”evakon”-titteli täytyi lunastaa kaikella mitä omisti ja sitten vasta alkoivat kokeet ja tentit, jotka ovat usein aivan arvaamattomat ja vaikeat, että jos ei paikallinen lähimmäinen olisi auttanut lunttaamaan, niin henkisetkin voimat olisivat varmasti pettäneet aineellisen menetyksen mukana.

Heitä, paikallisia ”kanta-asukkaita”, elämäni-illassa siunaten muistelen. — Kantakaa toistenne kuormia — moni ystäväni toteutti kohdallani käytännön elämässä.

Kun näin vuosien jälkeen muistelee tuota ”evakonkoulua”, sen kokeita ja niiden epäonnistumisia, näkee niissä myös elämän kirkaimmat hetkensä, silloin vähäinen ihminen eli niin lähellä Jumalaa, että kaikki mitä kuului jokapäiväiseen leipään rukoiltiin Häneltä. Rukous nöyrytti ja poisti katkeruuden. Kannoimme kaikki yhteistä taakkaa, toivoen elämän kirkastuvan.

Eräs mies kertoi, kun hän sodan jälkeen oli kuunnellut sanottavan, että ei siirtolaisille mitään korvata, koska teillä ei ole mitään liittoakaan ajamaan asiaa, niin hän oli vastannut: — Vai ei ole

liittoa? On kaksikin liittoa. On Karjalan Liitto, jos se ei auta niin sitten me vedotaan neuvostoliittoon, ni joha alkaat menetykset tasaantua, uskokaa pois!

Vai niin, vai niin, tuntuu olevankin vankka selkänöja, tuumi isäntä.

Tietysti mekin paikallisen väestön mielipahan ymmärsimme, kun rauhan tultua joutui maata luovuttamaan, mutta luovutettiinhan Karjalakin. — Käsikin annetaan pään eholla, sanoo sananparsi!

Karjalaiset sotilaat sanoivatkin, että taistelu oli raskas, mutta raskainta oli sitten kun kuultiin rauhanehdot. — Aseet vaimeni kyynelten vuotaessa, kun kotirauniot näkyivät silmäkantaman päässä.

— Kaikki on ollut turhaa, vain takoi ajatuksissa, niin silloin, mutta toisin on tänään. — Nyt vieläkin nousee Karjalan kaipuu, heille jotka siellä ensi leikkinsä löivät. Se nousee kuin syksyn kylvä keväällä nousee. Kaipauksena, kuin muuttolinnulla palata katsomaan, että siellä jossain on rakastettu maa, sinne minun juuren juontaa.

Meille kuuluu suomalaisina kumminkin kehoitus vielä: — Kantakaa yhdessä toistenne kuormaa, niin te täytätte lain kehoituksen.

Anna Lamppu

Isännöisijän tehtävät, kirjanpidot, tilinpäätökset ym. huolella ja ammattitaidolla.

ISANNOITSIJAIN
TALO- JA TILIHUOLTO

Vilusen puistotie
33700 Tampere 70
Puh. 633 729

Muistokirjoitus Matti Niipasta

Matti Niipan matka päättyi Pirkkalassa 5. 11. 76. Hän syntyi Kirvussa 21. 5. 1895, tuli 1913 asiapojaksi Matti Sipiläisen liik-
keeseen Viiksanlahteen. Myöhem-
min liike siirtyi hänen hoitoonsa
talvisotaan saakka. Hän siirsi
liikkeesä Toijalaan mutta muutti
taas jatkosodan alussa takaisin
Sakkolaan. Kesällä 1944 oli taas
lähdeittävä. Raskas ja vastuun-
alainen, Sakkolan evakuointi oli
hoidettava. Hän päätyi sitten
Pirkkalaan jossa harjoitti maan-

Itsenäisyyspäivän ansioristit ja mitalit

Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunta

Ensimmäisen luokan mitali Rei-
no Söder Helsinki. Entinen koti-
kylä Sakkolan Lapinlahti.

Ensimmäisen luokan mitali Aini
Karjalainen Parkano. Hän on syn-
tynyt Sakkolassa.

Toisen luokan mitali Eero Luuk-
ko Valkeakoski. Entinen kotikylä
oli Sakkolan Vilakkala.

Suomen Leijonan ritarikunta

Ensimmäisen luokan ritarimerk-
ki Aili Irja Lamppu Tampere. Hän
on syntynyt Sakkolan Petäjäjärvel-
lä.

Ansioristit

Aimo Antti Kuisma Lempäälä.
Entinen kotikylänsä Sakkolan Hai-
termaa. — Usko Tuomas Koiranen
Valkeakoski. Entinen kotikylänsä
Sakkolan Haitermä. — Laila Syl-
via Melto, o.s. Männikkö Tampere.
Entinen kotikylänsä oli Sakkolan
Kiviniemi.

viljelystä, kuitenkin myöhemmin
luopui, kun terveys ei sallinut ras-
kaita töitä. Ammattinsa ohella
hän toimi monissa luottamustehtä-
vissä Sakkolassa sekä Pirkka-
lassa.

Vaikka Matti Miippa olikin mo-
ninaisissa tehtävissä mukana, oli
helppo erottaa kaksi asiaa jotka
olivat hänelle erikoisen läheisiä,
isänmaallisuus ja karjalaisuus.

Vapaaehtoinen maanpuolustus-
työ tuli hänelle läheiseksi, toi-
miessaan Sakkolan Sk:n talous-
päällikkönä ja jatkosodan aikana
paikallispäällikkönä, sekä myö-
hemmin osallistuessaan sotavete-
raanien ja reserviupseerien toi-
mintaan. Hän osallistui kolmeen
sotaan, sotilasarvoltaan hän oli
luutnantti.

Karjalaista järjestötyötä koh-
taan hän tunsikin lämmintä mielen-
kiintoa, toimi mm. Pirkkalan Kar-
jalaseuran puheenjohtajana ja
johtokunnan jäsenenä. Sakkola-

laisen perinteen vaaliminen oli
hänelle läheinen ja sen toteutta-
miseksi hän uurasti toimiessaan
kaksi vuosikymmentä Suvanto-
Säätiön valtuuskunnan puheen-
johtajana. Rehtinä, huumorinta-
juisena, ja kaikille ystävällisenä
ihmisenä, Matti Niipasta jäi läm-
min muisto kaikille, jotka hänen
kanssaan joutuivat kosketuksiin.
Suvanto-Säätiö tuntee suurta kii-
tollisuutta hänen työstään kotipi-
täjänsä, karjalaisuuden ja koko
isänmaamme hyväksi. Siunausti-

Kuvakudos Sakkolalaisilta Karjalataloon

Viedessään onnittelut Karjala-
talon vihkiäisjuhlaan, Suvanto-
Säätiön edustajat ilmoittivat
myöhemmin luovuttavansa "tu-
paantuliaisensa". Kun säätiöiden
edustajat viime vuoden loppupuolella
kokoonuivat neuvottelutilai-
suuteen, lupaus lunastettiin. Sää-
tiön edustajat Eero Kurikka ja
Yrjö Raaska luovuttivat kotikeh-
rätystä pellavasta tehdyn kuvaku-
doksen, kooltaan 200x135 sm. Ku-
vakudos on Ritva Kosken suun-
nittelema ja valmistama. Tekijä
oli antanut nimeksi "Kesä kan-

naksella", ja tahtonut kuvata vii-
meisen kesän tunnelmia ennen so-
taa, jolloin luonto viheriöi, met-
sät ja pellot kesän rehevydessä,
mutta kaiken yllä on jo tulossa
olevan rajuilman aavistus. Taivas
on tummunut ja puut seisovat hil-
jaa. Ylhäällä ovat kirkkaat vä-
rit symbolisoivat karjalaisten
sammumatonta elämänuskoa, eh-
kä ne samalla symbolisoivat omia
lapsuuden aikaisia kannaksen
muistoja raunioilla kukkivista
punaisista ruusuista. Kudos on
sijoitettu Karjalatalon yläsaliin.

Albert Nihdin muistolle

Ihmiskunnan valmistuessa viet-
tämään suurinta juhlaamme jou-
lua — vapahtajamme syntymä-
juhlaa, saimme äkkiarvaamatta
tiedon, että Sinä Albert olet saa-
nut ijäisyyskutsun. Emme tahto-
neet sitä todeksi uskoa, se tuli
niin äkkiä ja yllättäen, vaikka tie-
simmekin Sinun sairautesi, mutta
meidän asioitamme johdetaan
suuremmalla kädellä ja aina mei-
dän parhaaksemme. Kun vain op-
pisimme aina ottamaan kaiken
niinkuin isän kädestä. Hän aina

laisuus oli Pirkkalan kirkossa 20.
11, jossa omaisten lisäksi, lukui-
sat ystävät, järjestöjen ja yhtei-
söjen edustajat jättivät viimeiset
kukkaset hänen arkulleen. Suvan-
to-Säätiön kukkaset jättivät Olli
Laamanen ja Yrjö Raaska joka
lyhyessä muistopuheessaan totesi
mm. että juuri isänmaallisuus ja
karjalaisuus, kaksi yhteen kuulu-
vaa asiaa, muodostivat keskeisen
osan Matti Niipan kaikissa toi-
minnoissa.

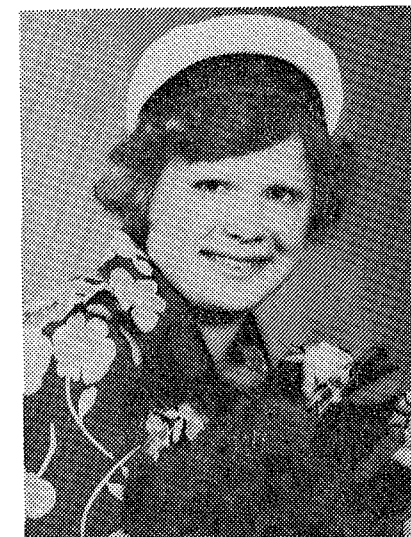
kaikessa tahtoo meidän parastam-
me. Sinä Albert olet nyt poissa.
Me jälkeen jääneet jatkamme vie-
lä tätä maallista matkaamme, sik-
si kunnes "vuoromme saapuu,"
niinkuin lauluntekijä sanoo, erääs-
sä tutussa laulussaan.

Sinä Albert olit monissa luot-
tamustehtävissä jo Sakkolassa ol-
lessasi, sekä nyt täällä uudessa
kotipitäjässämme. Kohta Punka-
laitumelle asetuttuamme, Sinä
olit ensimmäisten joukossa perus-
tamassa tänne Karjala-seuraa,
jonka puheenjohtajaksi sinut heti
valittiin, ja jossa ehtävässä olit
niin kauan kun Sinun terveytesi
antoi myöten. Viime vuonna Sinut
vapautettiin sairautesi takia ja
nimettiin kunniapuheenjohtajaksi.
— Viisi vuotta takaperin Karja-
lan Liitto myönsi Sinulle ansiois-
tasi Liiton hopeisen ansiomerkin.

Albert Nihti osallistui Punka-
laitumella monipuolisesti yhteisten
asioitten hoitoon, kuuluen aikai-
semmin m.m. Punkalaitumen maa-
miesseuran ja Punkalaitumen

Viime kevään ylioppilaita

Sammon yhteiskoulusta kuuden
laudaturin ylioppilaaksi Kai Kul-
lervo Kerminen. Vanhemmat Seija,
o.s. Sundell ja Sulo Kerminen, jois-
ta isä on kotoisin Sakkolan Kel-
jasta.

Oriveden yhteiskoulusta Leila
Hannele Lahtinen. Hänen äitinsä
on Impi Lahtinen, o.s. Eeva, Sak-
kolan Vilakkalasta.

osuuskaupan hallitukseen, sekä
myös osuuskaupan Koskioisten
myymälän myymälätoimikuntaan.
Hän oli aikoinaan myös Koskiois-
ten kansakoulun taloudenhoitaja-
na. Hän kuului myös Punkalaitu-
men kunnan sosiaalilautakuntaan
jäsenenä.

Omassa kyläkunnassamme Kos-
kioisissa hän toimi vuosikymmenet
kyläläisten luottamusmiehenä. Hän
oli myös Suvannon Seudun asia-
mies.

— Me jälkeen jääneet yritämme
jatkaa tätä Karjalan perinteiden

ISÄMME JA PAPPAMME

MATTI POHJALAINEN

synt. 15. 12. 1900 Sakkolassa
kuoli 29. 12. 1976 Tampereella

Kaivaten

Omaiset

Kautta tuskain kyyneleitten
Luojan luokse kulkee tie,
vaikka matka vaivalloinen
kotihin se viimein vie.

Siunaus toimitettu. Kiitämme osanotosta.

KUOLLEITA

Helena Hietalahti, o.s. Virolainen, syntyi 24. 9. 1874 Sakkolan Petäjällä, kuoli 6. 11. 1976 Vesilahden kunnalliskodin sairasosastolla.

Martti Lamppu syntyi 14. 12. 1881 Sakkolassa, kuoli 24. 11. 1976 Turun kaupunginsairaalassa. Hänen kotikylänsä oli Sakkolan Röykkylä.

Hilma Pitkänen, o.s. Käppi, syntyi 16. 8. 1891 Sakkolassa, kuoli 11. 12. 1976 Helsingissä.

Iida Pitkänen, o.s. Honkanen, syntyi 4. 3. 1900 Raudussa, kuoli 27. 12. 1976 Huittisissa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Karhola.

vaalimista, jonka Sinä olet meille hyvin ansiokkaasti viitoittanut.

— Kunnioitamme, kiitämme ja siunaamme Sinun muistoasi.

T U

Albert Nihti oli syntynyt Sakkolassa 1. 10. 1903 ja kuoli 16. 12. 1976 Loimaan seudun sairaalassa. Entinen kotikylänsä oli Sakkolan Ojaniemi. Siunaustilaisuus oli Punkalaitumen kirkossa 8. 1. 1976 ja muistotilaisuus seurakuntakodissa.

Urho Pekka Pitkänen syntyi 22. 7. 1910 Sakkolassa, kuoli 12. 12. 1976 Helsingissä.

Kerttu Maria Koppanen syntyi 14. 8. 1914 Sakkolassa, kuoli 3. 12. 1976 Orivedellä. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Kiviniemi.

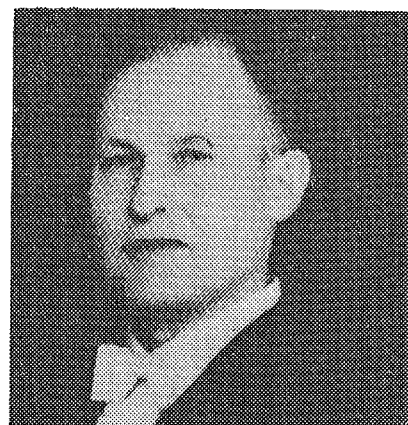
Eino Naskali syntyi 25. 5. 1915 Sakkolan Arkuntanhuussa, kuoli 11. 12. 1976 Punkalaitumella.

Nestori Hyvönen syntyi 5. 9. 1917 Vpl Pyhäjärvellä, kuoli 25. 11. 1976 Rantasalmella.

Rauha Pulakka, o.s. Kyllästen, syntyi 7. 4. 1922 Sakkolassa, kuoli 14. 12. 1976 Turussa.

Matti Tenkanen syntyi 1. 10. 1925 Sakkolassa, kuoli 22. 11. 1976 Tampereella. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Karhola.

Eero Kurikka 60-vuotias

Suvanto-Säätiön valtuuskunnan puheenjohtaja Eero Johannes Kurikka täytti 60 vuotta 5. 12. 1976 Huittisissa. Hän on syntynyt Sakkolan Kirkonkylän Kurikkalassa.

Jo lapsena, 13-vuotiaana, isänsä kuoltua hän joutui miesten töihin ja vastuuseen kotitilan hoidosta. Hän kävi Ylä-Vuoksen maamieskoulun v. 1936.

Talvisodan jälkeen hän asui Kyl-

SUOMEN EKONOMILIITTO

Ekonomi Arto Katainen (27) on valittu Suomen Ekonomiliiton-
Finlands Ekonomiförbund — ry:n uudeksi järjestösihteeriksi. Hän toimii hallinto-organisaation keskeisten toimielinten sihteerinä sekä vastaa liiton sisäisen ja ulkoisen tiedotustoiminnan käytännön toteutuksesta. Myöhemmin hänet on valittu myös Ekonomi-lehden vastaavaksi toimittajaksi. Hänen äidin suku on Sakkolan Petäjältä.

DIPL.INSINÖÖRIN TUTKINNON

on suorittanut Pekka Hinkkanen Tampere. Hänen vanhempiensa Saimi, o.s. Nuora ja Olavi Hinkkanen ovat Sakkolan Hovinkylästä.

mäkoskella ja kävi jonkin aikaa "jätjän opissa" Lapissa.

Kun jälleen v. 1944 kotitila menetettiin, hän vuokrasi Kärkölän pitäjältä Köykkä-Heikkilän 28 viljelyshehtaarin tilan, jossa harjoitti huomattavaa vihanneviljelyä, josta sai itselleen "arvonimen porkkananeuvos", vaikka tupakkaakin oli viljelyksessä 6 hehtaaria!

Hän toimi jatkosodan jälkeen Eräpirtti Oy:n toimitusjohtajana Tikkurilassa, ja omistaa vieläkin huomattavan kiinteistön paikkakunnalla. Muutettuaan Huittisiin hän on siellä viljellyt omistamaansa tilaa vuodesta 1965 alkaen. Maatila on täysin salaojitettu ja on sikatalouteen perustavana paikkakunnan korkeatuottoisimpia maatiloja. Hän on myös kuulunut Huittisten kunnanvaltuustoon.

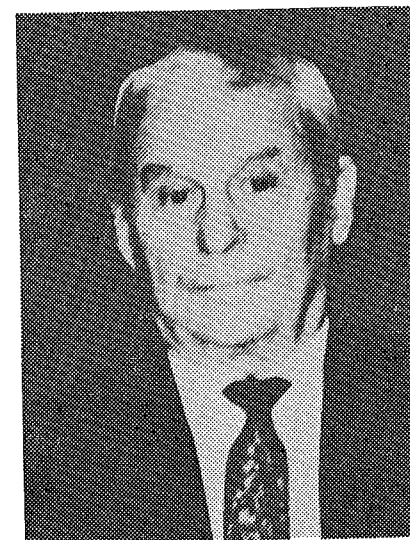
Talvisodassa hän oli ErP 6 ryhmän ja joukkueenjohtajana. Jatkosodassa hän toimi joukkueenjohtajana JR 56:ssa ja Sissiosasto Törnissä. Tunnustukseksi ansioistaan hän on saanut mm. 3 kappaleta VR 4:ää, joista yksi tammenlehvän kera. Sotilasarvoltaan hän on ylivääpeli.

VUOSIA TÄYTTÄNEITÄ

80 VUOTTA täytti 11. 12. 1976 Anna Maria Luostarinen, o.s. Nuora, Helsingissä. Hän on syntynyt Raudussa. Entinen kotipaikkansa Sakkolan Riiska.

80 VUOTTA täytti 12. 12. 1976 Anna Suni, o.s. Naskali, Riihimäellä. Hän on syntynyt Sakkolan Lapinlahdessa.

95 VUOTTA täytti 22. 1. 1977 Maria Nuora, o.s. Koiranen, Riihimäellä. Hän on syntynyt Sakkolan Purpuassa ja viimeinen kotikylänsä oli Sakkolan Petäjärvi.

85 VUOTTA täytti 29. 8. 1976 Juhon Karonen Lempäälässä. Hän on syntynyt Sakkolan Sipilänmäellä.

85 VUOTTA täytti 7. 10. 1976 Maria Karonen, o.s. Pitkänen, Punkalaitumella. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Röykkylä.

80 VUOTTA täytti 9. 11. 1976 Iida Roininen, o.s. Karonen, Punkalaitumen Kanteenmaassa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Arkuntanhuu.

80 VUOTTA täytti 25. 12. 1976 Mikko Kiiski Vantaalla. Hän on syntynyt Sakkolan Lapinlahdessa.

75 VUOTTA täytti 29. 12. 1976 Tyyne Ahlholm Pirkkalassa. Entinen kotipaikkansa oli Sakkolan Kirkonkylä.

SUKSET JALKAAN JA
SITTEN SE ALKAA.

NYT HIIHTÄMÄÄN
MEIDÄN KAUTTA.

Lempäälän Pyörä

Entinen kotipaikkansa oli Sakkolan Kirkonkylä. Elää nykyään pirteitä eläkepäiviä.

70 VUOTTA täytti 10. 11. 1976 Tyyne Nihti, o.s. Pitkänen, Punkalaitumella. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Ojaniemi.

70 VUOTTA täytti 17. 11. 1976 Viljam Rastas Tampereella. Hänen entinen kotipaikkansa oli Sakkolan Riiska.

70 VUOTTA täytti 29. 12. 1976 opettaja Martta Karonen, o.s. Valkonen, Vihdin Olkkaalassa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Sipilänmäki.

70 VUOTTA täytti 14. 12. 1976 Martta Nuora Savitaipaleella. Entinen kotipaikkansa Sakkolan Haitermä.

70 VUOTTA täytti 8. 1. 1977 Tauno Nestori Kekki Karstulan Humppila. Hän on syntynyt Sakkolan Harpaisissa.

60 VUOTTA täytti 2. 11. 1976 ent. vanh.konst. Heikki Repo Mäntässä. Entinen kotipaikka oli Sakkolan Kaarnajoki.

60 VUOTTA täytti 17. 11. 1976 Tauno Tenhonen Tikkakoskella. Hänen entinen kotipaikkansa oli Sakkolan Valkjärvi.

50 VUOTTA täytti 6. 6. 1976 Tyyne Maria Kuisma, o.s. Karonen, Punkalaitumella. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Röykkylä.

Timanttihäät

Anna ja Abraham Hinkkanen viettivät timanttihäitään Alastaron Tammiaisissa 24 päivänä joulukuuta 1976. Vaimonsa Anna on o.s. Repo ja heidän entinen kotikylänsä oli Sakkolan Vilakkala.

50 VUOTTA täytti 6.12.1976 Paula Kuuppo, o.s. Kuparinen, kotoaan Valkeakoskella. Hän on syntynyt Sakkolan Lapinlahdessa.

50 VUOTTA täytti 18.12.1976 Manne Kuisma Lempäälässä. Entinen kotikylänsä Sakkolan Haitermä. Hän oli kilpahihtäjänä Suomen parhaita urheiluvuosinaan.

50 VUOTTA täytti 19.12.1976 kansanedustaja Esko Koppanen Hyvinkäällä. Hän on syntynyt Sakkolan Kiviniemessä.

50 VUOTTA täytti 24.12.1976 Sirkka Immonen, o.s. Naskali, Espoossa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Haitermä.

50 VUOTTA täytti 9.1.1977 Veikko Pitkänen Pirkkalassa. Hänen entinen kotipaikkansa oli Sakkolan Viiksanlahti.

50 VUOTTA täytti 8.2.1977 johtajaopettaja Pauli Kurikka Tampereella. Hän on syntynyt Sakkolan Röykkylässä.

Paula Kuupon merkkipäivänä

Sulle onnea toivotan, eikä tää ole suotta! Täytähän tänään jo 50 vuotta. Tämä aika on Sinulta kulunut työssä ahertaen. Lapsuusajan ihanan vietit kodin lämmössä vanhempain, kera veljien ja siskojen. Pilviä taivaalle nousi, tuli vaikeat vaiheet nuo. Jäi koti, Suvannon rannat, lapsuuden leikkitanhuat, mutta muistona säilyy lapsuusajan tuon.

Nuoruusaika, sen mukana toiti ja siitä onnellinen olla voit. Aviomiehesi nuorena kohtasit, hän kauppias Sakkolasta. Nyt urkeni ura yhteinen ja oli elämä onnekasta. — Onni on mukana ollut, ahkeruuden palkkana työstä liiketalo komea kohonnut on teillä siellä... Näin touhuten tavaraa kaupassa riittää. Ilmielin asiakas poistuu ja merkkipäivää kiittää. Onnea eteenpäin! Yhteinen taival jatkukoon kirkkain säin!

Helvi

Toimituksen tuoli

Hyvää jatkoa alkaneelle vuodelle!

Joulunumeron painatuksessa sattui hämminki, jonka varmaan jokainen lukijamme huomasi ja varmaan ihmetteli ainakin ajatuksissaan. Sivujen lukumäärässä nuukailtiin, — järjestysnumero jäi pois ja kaiken lisäksi sivut pääsivät vaihtumaan. Tämä painohomma on kumminkin sellaista hommaa, että ja kun sivut on painettu ei ole muuta tehtävissä kuin positus tai jättää koko painos lähettämättä, eikä siihen meillä ollut varaa, joten lehti tuli puutteineen perille saakka.

Nyt yritetään uudestaan, toivotavasti paremmalla onnella, sillä tuurillaan ne laivatkin seilaavat. Tämä numero on tarkoitus valmistaa offset-menetelmällä. Oppia ikä kaikki, jännittää kumminkin, että millainen tuosta tulee.

Tässä numerossa on Vpl Pyhäjärvi-lehden käyttöömme antama eversti M Lappalaisen esitelmä Järisevän rannikkotykistöpatterin

vaiheista talvisodan aikana. Esitelmä on melko laaja ja vie lehdestä useamman sivun palstatilaa, mutta en katso aiheelliseksi käydä sitä useampaan numeroon pätkimään, sillä olihan Järisevä ja myös Kaarnajoen rannikkopatterit oman Sakkolamme kunniakaimpia taistelupaikkoja. Ja uskonkin, että esitelmä on lukijoillemme hyvinkin kiinnostavaa luetavaa.

Väinö Vanhanen Torontosta lähettämässään kirjeessä toivoo lisäksi jonkun taisteluihin osallistuneen henkilön kirjoittavan Kiviniemen vaiheista talvi- ja jatkosodan ajoilta. Toivottavasti kirjoittaja löytyy.

Olen poiminut itsenäisyyspäivän kunniamerkkien saajien joukosta "varmat" sakkolalais-nimet, mutta jos tässä numerossa olevasta luetelosta joku sakkolalainen huomaa jääneensä pois, niin asia kyllä korjataan heti kun tieto tulee toimitukseen.

Muistui mieleen, että myös "töölötin" ansaitsee kehumisen v. 1976 itsenäisyyspäivän ohjelmastaan, minulle tuppasi melkein "hiiren li-rahus silmään" kun katsoin "Savon Jyskyjen" marssivan, sillä tuli kaukainen asevelvollisuus aika muistiin. Ja tästä ajasta saanen vielä joskus kertoakin?

On kirjoitettu, että nyt voimas-

sa oleva tilaushintamme pidettäisiin liian kalliina, mutta tuskin, sillä kaikki toiset kotiseutulehdet ovat kokoon ja ilmestymiskertaan katsoen hintavampia, puhumattaakaan muista julkaisuista. — Mitään tilaajain yhteisrintamasta irroittautumisia ei tapahtunut, eikä toivon mukaan tapahdukaan. Olen tosin jälleen katkaissut n. 50 tilausta, joista ei pitempään aikaan ole hiiskahdustakaan kuulunut, ja nämä tilaukset lähtevät jälleen tulemaan kun tilaus tulee toimitukseen.

Kaikki asiamiehemme eivät ole vielä postittaneet tilauksia, naiset kylläkin ovat ehtineet, joten heti tilauslistat postiin!

Manu Nallin kirje on tullut perille, josta parhain kiitokseni. Kanadan 5 dollaria ei nykyisen kurssin mukaan täysin peitä tilaushintaa, mutta asian voi kaunistaa vielä ensi vuoden tilauksen mukana, ei me hiuksia käydä halkomaan.

Minulle on kerrottu, että niillä paikkakuntalaisilla, joille tulee vain Suvannon Seutu, jää kunnalliset uutiset lukematta. Myönnän tämän tosiasian, mutta ja kun eivät kaupunkien viskaalit eikä kunnan herrat ole kunnan uutisia meille lähettäneet.

Kevään lähestyessä jälleen tavataan.

Rotuporsas

Luin usein lehdistä aikoinaan: Taas Sakkolan porsaita tarjotaan! Ne kaukaa tänne on tuotu. — Mikä tilaisuus teille suotu. Ne omi niin jalostettu, maan kuuluksi muodostettu.

Vain Sakkolan porsaita haluttiin, niitä kaupattiin, niitä kehuttiin: — Toki toista ne on kuin entiset siat, joista nähtiin jos jotkin varjot ja viat, mokomat maatiaiset, tyhmyrit, tonkiaiset!

Mut mitäpä olla, yks karkuun pääs — se oli niitä sakkolalaisia nääs, niin sievä ja sievistetty ja piirtehet pyöristetty. Mitä olla, nyt katso ja kuule. Hei! Kura pärskähti — sinne sen luonto vei.

Se sitten sika vain pohjaltaan, vaikka syntynyt oli saanut Sakkolaan. Sama haju ja taju kuin harjassian, josta helpommin huomaa sen perityn vian. Päin kuraa kummankin luonto vei, kun sisintä sian muutettu ei.

Yhä toistuvi tarina kummankin — sama pahuus pohjalla, päättelin, myös povessa poloisen ihmisen, oli niin tahi näin sen sivistyksen. Sama luonto kaikilla kuraan vie, vaikka toiset Sakkolan "säättyä" lie.

Veli Pälkki

Pärssisen Konepaja

35500 Korkeakoski puh. 935-81 204

Valmistamme mm:

- TERÄSHALLEJA, OVIA JA IKKUNOITA
- AUTON LAVOJA YM. KULJETUSKALUSTOA
- TRAKTORIN TYÖVALINEITA
- KORISTETAKOTÖITÄ

"Herra" ja kyytipoika

Tämän tarinan ajasta on jo vierähtänyt puoli vuosisataa, jolloin oli Sakkolassa mahtava "herra", jota kyytipoika hevosella ajoi pyhäamuisin kirkolle ja pitäjän eri kyliin pitkin talvea.

Eräs tällainen matka tehtiin Petäjärvelle kovassa pakkasessa ja lunta oli nietoksiin saakka. Talo johon tultiin oli "ökötalo", siis varakas. Kyytipojan ohjastama hevonen oli menevää sorttia, jolla aina kyllä "tie aukesi taivasta myöten", meni mihin suuntaan tahansa. Kulkusen helinä ilmoitti jo kaukaa, että sieltä tullaan, eikä vain meinata, pysähtymättä perille saakka.

Toivottu vieras toivotettiin tietysti tervetulleeksi ja saatettiin sisään matkaturkissaan, jonka jälkeen kyytipoika sitoi uljaan ruunan "narupovotalla" kujamaalle rupunreunaan ja laittoi loimen hevosen selkään. Talon setämies toi runsaasti heiniä hevoselle kehoittuen: — Rouskuttele nyt siitä niitä!

Taloon oli kylälukuun kokoonnut runsaasti kylänväkeä ja heille pidettiin "liturkiat" mitkä heille kuuluivat ja sitten rahvaskansa saikin lähteä omiin askareihinsa, tosin isäntä pyysi muutamia isäntiä istumaan seuraksi, sillä "herral" kuului aina tarjota tukeva lounas talosta.

Kokki-Kati oli pyydetty laittamaan lounaan arvonnukaisesti. Hän oli pitkään suuria herroja palvelut, joten osasi laittaa paistit, piiraat, muut "sörsselit" ja kiisselit. Nyt täytyi vieraalle tietysti laittaa hänen toivomansa karpalokiisseli ja siihen mauste sellainen, että tarkeni lähteä kotimatalle pakkasellakin!

Tämä karpalokiisseli oli vieraan, isännän ja kokin yhteinen sopimus, sillä kuka nyt lasia hämmen-tämään. Se herättää huomiota! Kun syö lusikalla niin luulevan syötävän, eikä "juotavan".

— Eihän mauste ole päässyt väljähtymään, hätäiltiin jo.

— Kokeillaan, vastasi kokki, peukalolla korkkia nykytellen ja se korkki lensi kirkkaasti kolmen-vartin lautalaan läpi?!

— Jopa on aitoa ainetta! Annakin aimo loraus kiisseliin!

— Annas isäntä siitä hyllyltä se uusi vispilä, sillä on hyvä sekoittaa. Ja valmista on. Herrat on hyvät vaan!

Ja tätä karpalokiisseliä otettiin sinä päivänä 25 lusikallista ruuan päälle nautittuna.

Kun lounas oli jälkiruokineen saatu onnelliseen päätökseen piti "herra" kiitospuheen, ylistäen erikoisesti hyvää pitokokkia, joka oli

valmistanut hyvin maittavan aterian.

Lähtiessä isäntä peitteli vieraan rekeen erikoisen hyvin ja toivotti hyvää menomatkaa. — Kun ei vain tuli vilu pakkasessa.

Pian malttamaton hevonen juoksi pois kyläaukealta ja tuli noin kolmen kilometrin metsätaival, jonka jälkeen Hiekkarannasta Suvanto eteen sumuisena, oli pakkas-huurua jäällä. Oltiin varrella virran ja sivuilla meri aava rannaton. Olihan siinä aavaa näkymättömiin, kun katsoi Koukunniemen suuntaan. Edessä sumun takaa hämmötti Virkin ranta. Ja kun kerran huuru on luotu, niin tietysti sillä on oma tarkoituksensa... — Öhöm! — Vähän röyhtäisemään pyrkii... — Matkaturkissa köllötävälle alkoi "huuru" jo kohota harmaantuvaan tukkaan.

Kyytimies näin kotimatalla säästeli hevosta ja kielsi sen ruunan aivan kävelyvauhtiin, mutta se ei matkaturkissa istuvaa miellyttänyt ja "kutsari" kuuli lausuttavan lauseen: — Nyt lährette

Tottakai naisia naurattaa. Kuva Petäjärven viestipoikien tilaisuudesta.

Arkistovaunun arvoitus

kans, sanoi ruuselukki omenavar-kaille! Ja samassa tartuttiin tukevalla otteella pompan hartuuksiin ja "kutsari" löysi itsensä pitkin pituuttaan tien viereltä ja kulkunen helisi jo kaukana...

"Kutsari" oli melko heiveröinen, noin 40-vuotias mies, eikä hänen auttanut muu kuin lähteä holk-käämään perästä, jalassa kirvulaiset huopikkaat, pomppa päällä ja vasten vinkkaa pakkastuulta.

Kun myöhemmin kysyttiin mieheltä, että mikä lienee ollut juoksun aika. Hän vastasi: — Olosuhteet ja varustuksen huomioon ottaen aika oli kohtalainen, sillä kun hän saapui perille, niin kyydittävä istui vielä reessä ja hevonen rauhallisesti rouskutteli kujamaan rupusta heiniä. Sisään tullessa oli reki kyllä tehnyt tutavuutta portinpielen kanssa ja jäänyt toiseksi.

Kun oli jälleen onnellisesti päästy yhteen, niin kuski saatteli "herran" lämpöiseen kamariinsa lepäämään matkavaivoista. Myös riisui hevosen ja laittoi talliin lepäämään seuraavaa ajoa odottamaan. Ja lopuksi pääsi itsekin kuivattamaan hikeentynyttä paitaansa virkistävän juoksun jälkeen.

Jälleen oli yksi kinkeripäivä saatu onnelliseen päätökseen.

Juho Kurikka

Koska Suvannon Seudussa on jo pariin otteeseen mainittu miehestä joka löytyi kuolleen arkistovaunusta vuonna 1944 suoritettuna evakoinnin yhteydessä, niin haluaisin puolestani valaista asiaa.

Kun minä marraskuun puolivälissä 1944 pääsin armeijasta Rautalamille, niin äitini kertoi tapauksesta seuraavan tositarinan. (Hän kuului juuri siihen evakoitujen ryhmään, Vilakkala—Lohijoki, johon ilmeisesti tämä mainittu vainajakin.)

Näin hän kertoi: — Kun he olivat Sakkolan tai Noitermaan asemalla odottamassa evakointia tuli ilmapommitus ja tällöin kuoli Simo Leppänen niminen mies Sakkolan pitäjän Lohijoen kylästä. Hän ei kuollut suorastaan ilmapommituksen uhrina, vaan sydänhalvaukseen, niinkuin siihen aikaan sanottiin.

Sotilaat olivat laittaneet Simon johonkin eri vaunuun, sillä eihän ruumista voitu kuljettaa samassa vaunussa elävien ihmisten kanssa.

Tämä vaunu joutui kuitenkin kytketyksi eri suuntaan menevään junaan, eikä Suomenjoelle, mihin

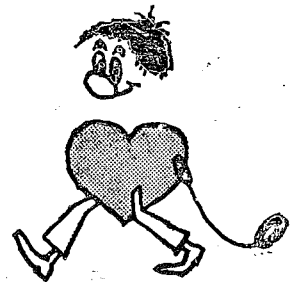
evakointijuna meni ja näin Simo Leppäsen maallinen tomumaja hävisi tykkäänään.

Tästä asiasta voinee varmistua, jos katsoo vanhoista kirkonkirjoista mitä sinne on merkitty hänen kohdalleen.

Simo Leppänen asui Ukkosen-suvun talojen yhteisellä rantatontilla, aivan Laatokan rannassa, jossa hänellä oli mökki. Se oli Sakkolan pitäjää.

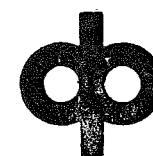
Tämä on vain yksi surullinen tapahtuma sodan mylläkössä. Toivottavasti tämäkin kirjoitus auttaa asiaa eteenpäin. Simo Leppäsen vävy Lauri Vuohelainen lienee nykyisin jonkin ravintolan vahtimestarina Hyvinkäällä?

Aapro Ukkonen
37560 Kulju

Lähde lenkille, se on mukavaa
SYDÄNTAUTILITTO

MAASEUTUVÄKI

Lempäälän-Viialan Osuuspankki

Viisi palveluvalmista konttoriamme: Lempäälässä, Viialassa, Kuljussa, Sääksjärvellä ja Säijässä ovat käytettävissänne varoja sijoittaessanne, edullisesti, myöskin tarvittaessanne luottoa tarpeisiinne.

Kääntykää luottamuksellisesti puoleemme kaikissa raha-asioissanne.

VUOSIA TÄYTTÄNEITÄ

70 VUOTTA täyttää 25.3.1977 Heino Kurikka Suolahdessa. Hän on syntynyt Sakkolan Petäjärvellä, jossa toimi Sakkolan suojeluskunnassa ja Petäjärven nuorisoseurassa esikunta- ja puheenjohtajasella. On edelleen mukana Keski-Suomen Sakkola-seuran toiminnassa kiitoksen ansaitsevalla tavalla. Hän on koulutukseltaan metsäteknikko ja jäätyään piirimiehen toimesta eläkkeelle on harrasteena erilaiset visatyöt. Suvannon Seutua hän on runsaasti avustanut hyvin rytmitetyn runoin, kronikoin ja kirjoituksin. Sotilasarvo on vääpeli.

Hänen sisarensa Anna Kurikka täytti 60 vuotta 7.2.1977 Turussa. Hän on palvellut puolustusvoimissa viestittäjänä aina talvisodasta saakka.

Nuorin veljensä Soini Kurikka täytti 50 vuotta 5.2.1977 Vesilahden Laukon Harviassa. Hän on syntynyt kuten toisetkin heidän velisarjassaan Sakkolan Petäjärvellä. Soini Kurikka kuuluu Vesilahden osuuspankin hallintoneuvostoon, Vesilahden Karjalaisten ja Petäjärven nuorisoseuran johtokuntaan, sekä on mukana Vesilahden urheiluriennoissa.

70 VUOTTA täytti 3.2.1977 Tauno Pärssinen Juupajoen Korkeakoskella. Hän on syntynyt Sakkolan Lapinlahdessa. Harrastuksessa hevosurheilu. Palveli talvisodassa Er P 6 joukoissa. Sotilasarvo on kersantti.

KUOLLEITA

Anna-Maria Ratas, o.s. Kekki, syntyi 9.6.1891 Sakkolan Kekkilässä, kuoli 8.1.1977 Lempäälän terveystieteiden keskuksessa. Sotien jälkeen hän asui poikansa perheessä Lempäälän Kuljussa, sekä kaksi viimeistä vuotta Majauskodissa.

Soini Johannes Käppi syntyi 8.1.1900 Sakkolassa, kuoli 11.1.1977 Hämeenlinnassa.

Iivari Johannes Lopenen, synt. 10.8.1900 Sakkolassa, kuoli 12.1.1977.

Ylivääpeli evp Emil Karvonen, synt. 14.5.1902 Sakkolan Pannusaarissa, kuoli 20.1.1977 Hyrylässä. Hän oli vakinaisen armeijan palveluksessa vuodesta 1923 aina eläkkeelle siirtymiseensä saakka. Hän osallistui Sakkolassa Valkjärven ja Ylä-Suvannon urheilu- ja nuorisoseurojen toimintaan.

Lyyti Johanna Kuorikoski, o.s. Rantala, synt. 24.6.1903 Virroilla, kuoli 5.1.1977 Tampereen keskussairaalassa. Hän oli naimisissa Otto Kuorikosken kanssa ja heidän kotikylänsä oli Sakkolan Haparainen. Viimeinen kotipaikkansa oli Lempäälän Ruskea-ahde.

Hilja Tahvanainen, o.s. Kaljonen, synt. 6.10.1910 Sakkolassa, kuoli 18.1.1977 Oulussa. Hänen kotikylänsä oli Sakkolan Kelja.

Majuri evp Mauri Matti Valkonen, synt. 9.6.1920 Sakkolassa, kuoli 5.1.1977 Tampereella.

Seppo Tuomas Nihti, synt. 9.6.1944 Sakkolassa, kuoli 5.1.1977 Pihkonlinnassa.

Pari vierailukäyntiä

Luovutetulla alueella oli kaikenlainen seuratoiminta vilkasta. Sakkolassakin, jossa oli väkiluku n. 6000 henkeä, kahdeksalla nuorisoseuralla oli talo, joko yksin tai toisten seurojen kanssa yhteinen. Nämä seurat tekivät vierailukäyntejä myös naapuriseurojen alueille. Noin 60 vuotta takeprin, jolloin ei vielä ollut autoja, vierailut tehtiin hevosilla rekiretkinä. Ajattelin kertoa parista Ylä-Suvannon nuorisoseuran vierailusta Haparaisiin, lie ollut vuosi 1929.

Silti jo ajettiin autoillakin. Olimme matkalla Koirasen Aapron autolla, jota kuljetti Kauranen-niminen mies Valkjärven pitäjältä. Iltaman loputtua kuljettaja oli jo hiukan hiprakassa ja tästä syystä paluumatkalla täytyi useasti muistuttaa: — Aja hiljaa! Sillä tie tuntui hiukan liian kapealta. Pääsimme kuitenkin onnellisesti kotikylää. Tauno Tanner oli soittamassa ja hänet oli vietävä tietysti kotiin Kiviniemeen. Seuraavana aamuna sain tietää, että auto oli Viiksanlahdessa mennyt kumolleen ojaan. Tiesin mikä oli syytä. Kun pidettiin perheiltamat ja sinne ilmestyi seuralehti oli siinä uutinen: — Ohrasesti kävi, sanoi Kauranen kun auton alle jäi.

Toinen vierailu tapahtui 1930 Petäjärvellä. Kyytimiehenä oli Aapro Pitkänen ja Ville Hännikäinen. Menomatalla olin Hännikäisen kyydissä. Siellä ollessa eräs pojista sanoi: — eikös vaihdeta kyytiä. Minusta oli aivan samantekevää kumman kyydissä olin. Kyllä minä yskän ymmärsin. Hänellä oli kesken kauppaneuvottelut Hännikäisen autossa olevan kanssa.

Seuraavana kesänä he allekirjoittivatkin kauppasopimuksen ja

Kanta, ja varvas ja kolme juoksuaskelta! Nämä sanat liittyvät Suvannon Seudulle lähettämään valokuvaan. Ne ovat silloisen Ylä-Suvannon nuorisoseuran naisvoimistelijain tanhujen ohjaajan Rauha Koirasen niin monen monta kertaa lausumat ja laulamat sanat.

Harjoiteltavana oli entisajan häätassi, purpuri, jota meillä kutsuttiin "Tanhunäytelmän" nimellä. Purpuri, jenkkoinen, rimp-poinen (jenkka), valsseineen, että lauluineen oli sekä yleisöön menevä, että erittäin mielekäs sen esittäjille. Vähän niinkuin leuhkien sanottiin, että kuka purpurin osaa, se kaikki tanssit taitaa.

Ylä-Suvannon naisvoimistelijat koostuivat Haitermaan kylän tytöistä, ja tanhuissa olivat mukana oman kylän pojat. Haitermaan tytöt olivat kaikki erittäin hyviä tanssijoita, he tekivät tanssin juniorityötä talkootansseissa, kuin myös muissa "kalenoissa". Niissä aikuiset tytöt hakivat "väkisin" tanssiin sellaisia pojanvintioita, jotka eivät uskaltaneet lattialle lähteä, ehkä ei osattu, tai sitten ei illetty.

Moni Haitermaan poika sai tans-

tällä hetkellä he asuvat jossain Hämeessä.

Iltamien loputtua sateli runsaasti vettä ja kun istuimme autoon, niin tämäpä ei lähtenytäkään liikkeelle.

Kuljettaja arveli jonkun tehneen ilkeävaltaa. Eikä muuta mahdollisuutta ollut kuin, että olla yö seurantalolla.

Aamulla vaihdettiin öljy, mutta ei sekään auttanut, kunnes Lampun Martti hinasi autoa oman autonsa perässä jonkin aikaa, niin auto lähtikin itsestään liikkeelle. Kotiin päästiin ennen puolta päivää.

Arvi Kuisma

"Kanta, ja varvas"

sin aakkoset juuri sillä tavoin. Opin mukana tuli rohkeutta, ehkä jo seuraavissa "tantsuloissa" uskalsi hakea itsekin, jos ei toisia, niin ainakin häntä, joka oli opettanut. Tällä tavalla muovattiin omavaraisuutta seuran tanhuihin, näin oli nuorta reserviä, isojen taitajien lisäksi.

Purpuri esitettiin kesäjuhlien yhteydessä. Haitermaassa Ylä-Suvannon nuorisoseuran talolla.

Ylä-Suvannon nuorisoseuran naisvoimistelijat toimivat hyvin aktiivisesti, heidän voimistelu- ja tanhuesityksiään nähtiin naapurikunnissakin. Minäkin olin mukana Valkjärvelle eräänä kevättalvena tehdyllä vierailuesityksellä, jolloin naisvoimistelijain ohjelmassa oli myös tanhut, ja silloin me pojat pääsimme mukaan tyttöjen pariin.

Tässä yhteydessä pyydän saada palata siihen haitermaalaisten ja pannusaarelaisten yhteiseen tapamisyhteyteen Lempäälässä 10.10.1976. Siellä sain ilokseni tavata myös muutaman tanhukavereistani, ja keskustelin oheisen kuvan julkaisemisesta, koska monella-kaan sitä ei enää itsellä ole.

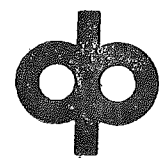
Oli suurenmoista saada nähdä ja tavata lapsuusajan tovereita, silloisia oman kylän ihmisiä, joita viimeksi olin nähnyt vuonna 1939. Erikoisesti iloitsen, että sain tavata koulutovereitani, jotka elämän varrella ovat säilyneet muistoissa kaikkein rakkaimpina. Mutta tämä elämän "purpuri" on sellainen, että siinä menettää parhaankin parinsa niin pitkälle, ettei kiinni tavoita.

Luvassa on kolmen vuoden päästä uusi kokoontuminen, ja taas voimme kysyä toisiltamme, että muistatko vielä, miten me silloin...?

Kuvassa on seuraavat henkilöt vasemmalta oikealle: Tyyne Kuisma, Erkki Nuora, Elsa Naskali, Jaakko Hukkanen, Hilja Koiranen, Emil Paussu, Lahja Koiranen, Arvi Kuisma, Rauha Koiranen, Viljo Kuisma, Sanna Koiranen, Tauno Pitkänen ja trumpetti sylissä soitto-oppilas Turunen Kasarmilasta. Toivotan hyvää vuoden jatkoa Suvannon Seudulle, haitermaalaisille, pannusaarelaisille, sekä kaikille sakkolalaisille!

Loviisa 10.1.1977

Erkki Nuora

TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSPANKKI

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

Kaikki sähköasiat

voimme toimittaa edullisesti

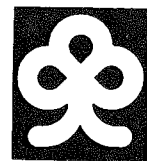
NYT SÄHKOLÄMMITYSASENNUKSET SOPIVASTI

RAASKAN SÄHKÖLIKE

A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIIJA

Vesilahti
Puh. 739 541

Valkeakoski
Puh. 41 810

Vesilahden Säästöpankki

auttaa - neuvo - palvelee

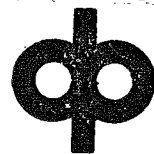
LEMPÄÄLÄN PELTITYÖ

OM. V. RIIKONEN

Puh. Tampere 740 886 (verstaaseen)

Suorittaa kaikkia rakennusalan pelti- ja rautatöitä
urakalla ja laskuun.

Henni Hatakka
Kalevanpuistotie 16 A 7
33500 TRE 50

VESILAHDEN
OSUUSPANKKI

*joustavaa
pankkipalvelua*

SUVANNON SEUTU

Suvannon ympäristön kotiseu-
tulehti, ilmestyy 1977 8 ker-
taa vuodessa.

Tilaushinta 20 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palsta cm
vakinaisista ilmoituksista
alennus.

Toimituksen ja konttorin osoi-
te 37370 Narva. Puhelin
931 - 734 843.

Postisiirtotili TA 4307 63 - 1

Pankki Vesilahden Osuuspank-
ki 37370 Narva.

Vastaava toimittaja Viljo Pu-
rontaa.

Toimituskunta Viktor Ryyppö,
Helmi Uosukainen, Uno
Pulakka, Eero Koppanen ja
Väinö Kekki.